

STAD VAN ZACHTE IDIOTEN

Stad van zachte idioten

Samengesteld en ingeleid
door Ronald Giphart



2017
THOMAS RAP
AMSTERDAM

De uitgever heeft getracht alle rechthebbenden op copyright van het materiaal te bereiken. Wie desondanks meent aanspraak te kunnen maken op deze rechten, kan zich tot de uitgever wenden.

Copyright voorwoord en samenstelling © 2017 Ronald Giphart

Copyright bijdragen © de afzonderlijke auteurs

Omslagontwerp Lucas van Hapert

Vormgeving binnenwerk Adriaan de Jonge

Druk Bariet Ten Brink, Meppel

ISBN 978 94 004 0724 4

NUR 303

thomasrap.nl

Inhoud

Voorwoord 9

- A. Alberts, *Utrechtse herinneringen* 13
Nicolaas Beets, *Nieuwe woning* 18
Kees Winkler, *Utrecht revisited* 20
C.C.S. Crone, *Dopman krijgt weer minder* 21
C.C.S. Crone, *Terug in Utrecht* 24
J.C. Bloem, *De Sluis* 26
J.C. Bloem, *Utrecht: Bemuurde Weerd* 27
S. Carmiggelt, *Drie Kronkels* 28
Jan Engelman, *Geest van Utrecht* 36
Ed. Hoornik, *Utrecht* 37
F. Bordewijk, *Op het station-Maliebaan* 38
Guillaume van der Graft, *Blaam op Utrecht (1945)* 41
Theo van Baaren, *Utrecht* 42
Theo van Baaren, *Verduisterde stad* 43
William D. Kuik, Fragment uit *Utrechtse notities* 44
Leo Vroman, *De Dom vanuit Brooklyn* 60
Leo Vroman, *Toen ik twaalf...* 62
Clare Lennart, *Utrecht zoals ik het toen zag* 63
Ida Gerhardt, *Studentenkamer* 73
Ida Gerhardt, *De teruggewezen gave* 74
Boudewijn van Houten, Fragment uit *De ontgroening* 75
Theo Kars, Fragment uit *De vervalsers* 94

- Jana Beranová, *Vreemdeling op de Oude Gracht* 108
 Karel Eykman, *Jongensdroom* 110
 Ad den Besten, *Koninginnedag* 112
 Wessel te Gussinklo, *Bijna of met kleine vlaagjes wind
 opstak* 113
 Frank Chapel, *De Uithof* 132
 Baban Kirkuki, *De vlam van de stad* 134
 JJC Nouws, *Magna civitas magna solitudo* 135
 JJC Nouws, *Ladderzat* 139
 Anna Arov, *One Thousand and One Nights:
 the Lapjesmarkt and Origami* 148
 Mark Boog, *Stad* 150
 Vincent Bijlo, *Het wijk* 151
 Bernard Christiansen, *Janskerkhof bis* 154
 Martin Bril, *Paspoort* 155
 Don Duyns, *Hoog Catharijne* 156
 Oscar van den Boogaard, *Fragment uit Het verticale
 strand* 157
 Chrétien Breukers, *Hamburgerbrug* 160
 Claudia de Breij, *Utrecht* 161
 Daphne de Bruin, *mariaplaats* 164
 Hans Bouman, *Uitdaging* 166
 Jan van der Haar, *Altruïsme* 171
 Tjitske Jansen, *De idioot op het dak* 172
 Esther Gerritsen, *Stil zijn in het wild gewemel* 174
 Arjan Witte, *Licht van koplampen* 186
 Arjan Witte, *in alle eeuwigheid* 203
 Arthur Japin, *Dorstige hartsteeg* 12 204
 Peter Buwalda, *De aio zwaait* 206
 Peter Buwalda, *Toevallig* 209
 Wouter Kotte, *De Dom* 212
 Gerrit Komrij, *Gedicht zonder Dom* 214
 Jerry Goossens, *Fragment uit Vreeland* 215

- Ingmar Heytze, *Utrecht voor beginners* 224
 Ingmar Heytze, *Groeten uit Utrecht* 225
 Bert Natter, Fragment uit *Goldberg* 226
 H. Marsman, *Het verpaapte china* 233
 Koos Meinderts, *Wed* 235
 Daan de Ligt, *Domsonnet* 236
 F. Starik, *Gezellig, inderdaad* 238
 Arie Niemeijer, *Plato's Utrecht (1976)* 243
 Tonnus Oosterhoff, *Heel het station...* 244
 Vrouwkje Tuinman, *Amsterdamsestraatweg*
 (*Op kamers 10*) 245
 Vrouwkje Tuinman, *Weesbrug* 250
 Alexis de Roode, *Singeljaar* 251
 Alexis de Roode, *De laatste dag* 252
 Manon Uphoff, *De minnares, of: een kleine*
 grammatica 253
 Gabriël Smit, *Utrechts drieluik* 264
 Els van Stalborch, *Utrecht* 269
 Ralph Mohren, Fragmenten uit *Tonic* 270
 Kees Stip, *Het Hanengeschrei* 280
 Alain Teister, *Dichters-almanak voor Utrechts en privé-*
 gebruik 281
 J. Jac. Thomson, Fragment uit *De lelies bij het fort* 283
 Patrick Pouw, Fragment uit *De terugkeerling* 284
 Herman van Veen, *Snikkel* 298
 Daniël Vis, *het meisje van de balderikstraat* 306
 Hagar Peeters, *Utrecht* 308
 Robert van Eijden, Fragmenten uit *Boek (256 blz.)* 309
 Sara van Gennip, *Stulp* 319
 Sara van Gennip, *Dom* 321
 Sylvia Hubers, *Denkend aan Overvecht* 323
 Hans Bouma, *Utrecht-Overvecht* 324
 Frank Heinen, *De perfecte kras* 325

Karel van den Oever, <i>Utrecht</i>	336
Willem Wilmink, <i>Een ziekenhuis voor dieren</i>	337
Tommy Wieringa, <i>Vier Utrechtse miniaturen</i>	339
Japke-d. Bouma, <i>Waar ik dus heel nerveus van word</i>	344

Verantwoording	349
----------------	-----

Voorwoord

Om een deur open te zetten: zoals ieder mens een persoonlijkheid heeft die langzaam is gegroeid en uiteindelijk geschaakerd is met vele lichtvallen, zo heeft ook iedere stad of ieder dorp een unieke inborst die mettertijd is ontstaan. De ene stad is op het arrogante af uitbundig maar zelfvoldaan, de andere parmantig vastberaden maar verongelijkt, en de derde weerbarstig ingetogen maar ongrijpbaar. Die laatste zou voor mij Utrecht zijn.

Het is aan schrijvers en dichters om – meestal onbewust – de aard van een stad bloot te leggen en die – ook onbewust – misschien zelfs lichtjes te kneden.

Alle verhalen en gedichten in deze bloemlezing gaan over of spelen zich af in Utrecht, de plek waar al meer dan dertig jaar mijn huis woont en waar mijn kinderen en boeken zijn geboren. ‘Stad van zachte idioten’ zoals de Utrechtse schrijver der schrijvers C.C.S. Crone zijn geboorteplaats noemde.

Alle teksten samen vormen een al dan niet fraai profiel, maar toch ga ik u in dit voorwoord niet vervelen met mijn interpretatie van het beeld van de stad. Het is aan de lezers om – als ze daar zin in hebben – hun eigen idee van Utrecht te bepalen. Utrechters houden er namelijk in de regel niet van als hun een visie op hun eigen stad wordt opgedrongen en zeker niet door een of andere *gladiool* met een *pluisboard*.

Vandaar dat deze bloemlezing eindigt met een speciaal voor

dit boek geschreven *cri de coeur* van de Utrechtse schrijfster Japke-d. Bouma, waarin ze nog eens benadrukt hoe slecht het idee van een bundeling verhalen en gedichten over Utrecht eigenlijk is. ‘Flikker allemaal eens een heel eind op,’ schrijft ze op z’n Utrechts, een echo van de beroemde regels van Hendrik Marsman: ‘Geen stijl, maar des te meer karakter heeft de stad / een harde en benepen eigenzinnigheid / die zich de maat van alle dingen waant.’

Er wordt in Utrecht al veertien eeuwen geschreven, maar men heeft er in de loop der tijd nooit al te luid op de literaire trommel geslagen, ook dat hoort tot de stadsaard. Utrecht is geen plek die ruimhartig lof over zichzelf schalt, wat misschien wel terecht is ook. Waarom zou je opscheppen over de stad waar je toevallig woont, werkt of die je liefhebt? De stad waar Erasmus tot priester werd gewijd, waar Descartes jarenlang doceerde en waar hij – waarschijnlijk – zijn beroemde stelling ‘ik denk dus ik ben’ bedacht, de stad waar Martinus Nijhoff door de straten dwaalde als inspiratie voor zijn beroemde gedicht ‘Awater’, waar Gerrit Achterberg zijn hospita vermoordde, waar Jan Arends in een inrichting zat en waar de Nacht van de Poëzie al jaren het grootste poëziefestival van Europa is. Dat hoeft dus niet. We wonen in Utrecht, dus we zijn.

‘Door de jaren, ja zelfs door de eeuwen heen heeft de mentaliteit van de Utrechter, ook de Utrechtse schrijver, zich gekenmerkt door een zekere bedeesdheid en zelfrelativering,’ schrijft Hans Bouman in het zogenoemde bidboek voor de Utrechtse kandidatuur voor de eretitel ‘City of Literature’ (een gunst die de UNESCO verleent aan steden met een urgent literair leven).

Dat neemt niet weg dat er onnoemlijk veel over Utrecht en door Utrechters is geschreven. Ik heb bij het samenstellen dan ook dankbaar gebruikgemaakt van de bestaande bloemlezingen.

gen over de Utrechtse letteren. Volgens berekeningen zijn er heden ten dage inmiddels minimaal driehonderd in Utrecht publicerende schrijvers en dichters. Het is zeker niet mijn streven om in deze bloemlezing volledig te zijn. Mijn voorlopige selectie bestond uit ongeveer duizend pagina's met verhalen, romanfragmenten en gedichten, maar daar werd door de uitgever en geboren Utrechter Arend Hosman een stokje voor gestoken. Ik moest tegen mezelf in bescherming worden genomen.

Enkele lieden ben ik erkentelijk voor hun tips en wenken: Hans Bouman, Hans Heesen, Frank Heinen, Ingmar Heytze, Arno Kuipers van de Koninklijke Bibliotheek, Bert Natter, Peter Nijssen en Michaël Stoker van het Utrechtse Literatuurhuis. Mijn grootste dank gaat uit naar Rosita Kappelhof van uitgeverij Thomas Rap, die al het vervelende werk voor haar rekening nam. Mijn eenvoudige taak was het om mij op te sluiten in de leeszaal van de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag en daar in weldadige rust dagen achtereen grote stapels boeken door te bladeren, maar Rosita zorgde vervolgens voor alle kopieën en de al dan niet vermoeiende correspondentie met auteurs of erven. Dit is veel meer haar bloemlezing dan die van mij.

Het is de vervelende taak van een bloemlezer om een keuze te maken, in de wetenschap dat er altijd parels over het hoofd worden gezien en op tenen wordt gestaan. Uiteindelijk heb ik gekozen voor bijdragen waarin Utrecht een al dan niet bescheiden rol speelt als aanjager van de gebeurtenissen of de gedachtestroom. Veel van de aanvankelijk door mij geselecteerde fragmenten waren erg goed, maar misten een duidelijke link met de stad, waardoor ze helaas sneuvelden.

Ik hoop dat het met deze bundeling is zoals Frank Heinen – een van de schrijvers in dit boek – schreef over zijn woonplaats: 'Utrecht is een stad die, hoewel je 'm moet delen, toch

aanvoelt alsof hij helemaal voor jou alleen is.' Deze Utrechtse
bloemlezing is helemaal voor jou alleen.

Utrecht, herfst 2017

A. Alberts

Utrechtse herinneringen

PROLOOG

*Nu staat er midden in het land een dom
van zuilen, die ik stapeld' en rondom
buigen zich popels en de treurcypres
Herman Gorter, Mei*

Ik heb altijd het waarschijnlijk onjuiste, maar daarom niet minder hardnekkige vermoeden gehad dat de dichter bij het schrijven van deze regels aan de Dom van Utrecht heeft gedacht. Sterker nog: soms heb ik mezelf die zuilen – het waren dan stenen, maar wel bijzonder grote – zien stapelen en de spierpijn in mijn handen en armen gevoeld.

Populieren bogen weliswaar niet op het Domplein, maar ze zouden er niet hebben misstaan. En een treurcypres was eigenlijk onmisbaar, desnoods in de tuin van de Kloostergang. Maar nee, het enige wat er bij de Dom werkelijk rondom stond was het hek rond het standbeeld van Jan van Nassau. De vervelendste van zijn hele uitgebreide familie. Op zijn plaats had beter een cypres kunnen staan. Ook treurig, maar niet vervelend, zoals het standbeeld en het hek.

Vreemd genoeg werd de bijzonder onappetijtelijke sculptuur toch beschouwd als een toeristische aantrekkelijkheid, waar mensen uit vrije wil omheen gingen staan om te lezen of

uitgelegd te krijgen dat hier de grondlegger van de Nederlandse staat op een voetstuk was geheven. Grondlegger was voor mij een goede benaming. Want de man, of liever zijn functie als iets dat bezocht moest worden, werd de onmiddellijke aanleiding tot mijn eerste kennismaking met de Utrechtse universiteit en haar Kloostergang. Dat moet in 1923 zijn geweest. Mijn moeder had mij in de zomervakantie van dat jaar uit logeren gestuurd bij mijn oudste broer, die in Utrecht studeerde – blijkbaar bij voorkeur tijdens de grote vakantie – en op kamers woonde in een huis aan de Oude Gracht, nummer 324 bis, niet zo ver van de plaats waar zij van naam veranderde en Twijnstraat werd. Het bis in het nummer betekende een apart huis, meestal boven een winkel, een werkplaats, een drukkerij bijvoorbeeld of een stoffeerderij. In dit geval was het een kruidenierswinkel en de kamers van het bovenhuis werden bewoond door drie studenten, die stuk voor stuk zo verschrikkelijk veel boeken bezaten dat de kasten niet alleen langs de wanden stonden, maar ook overlangs midden in de kamers, rug aan rug. Mijn broer woonde aan de voorkant, met twee ramen aan de gracht, waartussen zijn werktafel. Hij kreeg dus nog redelijk wat licht. In het achterhuis zat een student met ongeveer evenveel boeken en ook twee ramen, maar dan uitziende op een binnenplaats. Een vriendelijke oudere student, die niet eens de moeite had genomen zijn tafel in het toch al spaarzame licht van de ramen te zetten. Hij leefde en werkte bij een grote schemerlamp met een gebloemde kap. Toen ik aan hem werd voorgesteld, knikte hij me zowel beleefd als vaderlijk toe en bood me het gebruik van zijn boeken aan. De derde student, die een verdieping hoger woonde, was met vakantie naar zijn ouders. Naar Dordrecht, zeiden ze en daar werd nogal smakelijk om gelachen. Pas jaren later heb ik begrepen waarom: de derde man bracht zijn zomervakantie door met het opsporen van zijn voorouders op het een of

andere gemeentearchief. Mijn broer en zijn huisgenoot meenden dit op goede gronden een idiote bezigheid te mogen vinden.

Intussen kreeg ik eten, drinken, een bed en het totale boekenbezit werd stilzwijgend tot mijn beschikking gesteld. Ik weet nog dat ik de eerste twee dagen doorbracht met het lezen van de al of niet complete werken van Ibsen in het Duits. Waarschijnlijk heb ik er niets van begrepen en in elk geval niets van onthouden. Maar op de derde dag vond de hospita, juffrouw Van Binsbergen, dat ze moest ingrijpen. Ze vertelde haar beide commensalen dat ze me mee zou nemen naar de stad, naar het Domplein, want er was iets bijzonders te doen bij Jan van Nassau.

Naar haar aard was de gebeurtenis inderdaad zeer bijzonder: een Amerikaans vlootbezoek. Ik was bereid deze mededeling letterlijk te geloven, maar dat hoefde niet. In Amsterdam, zei juffrouw van Binsbergen, toen ik haar vroeg waar het schip lag. Ze zouden anders de Vecht hebben moeten opvaren. Dan waren ze niet verder gekomen dan de Bemuurde Weerd, zei ze nog als een soort verduidelijking.

Of langs het Merwedekanaal, zei ik, maar ze luisterde niet, want de bewoners van de Oude Gracht en haar zijstraten trokken met grote aantallen naar het evenement, zodat we moesten oppassen niet in het gedrang te raken. Dat gedrang werd pas goed overzichtelijk toen we door het Wed waren gekomen en over het Domplein konden kijken. Over de hoofden van de mensen en alleen Jan van Nassau stak daar nog boven uit.

Mee! zei de juffrouw. Ze liet het plein voor wat het was, sloeg haastig de Trans in en deed aan de linkerkant van die straat plotseling een deur open. We kwamen niet in een huis, maar in een donkere overwelfde gang, die uitkwam op een tuin, waar wél cypressen stonden. We liepen de tuin door en

we stonden even later voor een deur met een getralied venster. Ze duwde zonder een ogenblik te aarzelen de deur open en toen waren we ergens binnen. Een kleine marmeren gang naast een enorme trap met zware houten leuning. We gingen niet naar boven. We liepen beneden door een heleboel gangen en ze koos haar richting met een verbluffende zekerheid. Eindelijk stonden we weer stil, weer voor een deur, ditmaal zonder vensters of tralies. Ze ging zo moeilijk open dat ik moest helpen trekken. Toen stonden we weer buiten. En dit is de Kloostergang, zei ze. Net op tijd.

Er stonden wat mensen in de tuin, maar de gang zelf was leeg en blijkbaar niet zonder reden. Er kwam een politieagent op ons af. Hij zei: U moet terug. De Amerikanen komen hier straks langs.

We zijn genodigd, zei de juffrouw. U heeft ons toch zeker wel uit de Universiteit zien komen?

Gaat u dan maar in de tuin staan, zei de agent. De gang moet vrij blijven. Hij begon te lachen en zei: U zou mooi in de knel raken.

Was dat de Universiteit, al die gangen? vroeg ik. Ik weet niet of ik antwoord kreeg, want op hetzelfde ogenblik klonk er marsmuziek, die binnen een paar seconden zo schetterend werd dat de mensen naar hun oren grepen. Een muziekkapel van de Amerikaanse marine was de Kloostergang binnenge-marcheerd, blazend en trommelend uit alle macht. De kapel baande de weg voor een stoet matrozen of misschien wel mariniers, dat wist ik toen niet, maar ze liepen in rijen van vier. Ze keken niet op of om, alleen maar naar het achterhoofd van hun voorman. De paar mensen in de tuin begonnen te klappen, maar net toen ik mee wilde doen, hielden ze alweer op. Ze horen of zien ons toch niet, zullen ze gedacht hebben.

De muziek had haar ronde gemaakt en zwenkte af naar buiten, dus weer naar Jan van Nassau. Het geschetter werd als

met een mes afgesneden en we hoorden daarna alleen nog maar het slaan van de schoenen der matrozen of mariniers op de plavuizen van de gang. Toen ook dat voorbij was, gingen we terug, het gebouw in met zijn ontelbare gangen. Ik had de triolen van *The Stars and Stripes Forever* nog in mijn oren. Ik vroeg voor de tweede maal: Was dit nu de Universiteit? Ik zou hier zo verdwalen.

Dat gaat wel over, zei juffrouw Van Binsbergen.

Nicolaas Beets

Nieuwe woning

(Utrecht, Boothstraat 597)

Hier woon ik. Zult Gij met mij wonen,
Mijn God en Heer, mijn kracht en troost?
Hier woon ik nu met gade en kroost,
Vier dochters en drie zonen.

Uw liefdezorg heeft mij beschoren
Dit goede, ruime, stille huis,
Waar 'k, in de stad, het stadsgedruisch
Kan, maar niet hoef te hooren.

Uw goedheid gunt, na dertien jaren
Zoo vreedzaam doorgebracht op 't land,
Ook hier mijn oog naar elken kant
In 't zachte groen te staren.

Heb dank, o God! mijn wenschen bleven
U niet verborgen, schoon gesmoord.
Een stille wensch wordt ook verhoord.
Wat zijt Gij mild in 't geven.

Wil met uw vleuglen nu ook dekken
Detente, waar uw hand ons bracht,
En laat uw liefdrijke oppermacht
Ons vol vertrouwen wekken!

Weer ziekte en ramp van onzen drempel;
En, komt zij, heilig ook de smart;
Zij onze woning, zij ons hart
U dagelijks meer tot tempel!

Kees Winkler

Utrecht revisited

Op de verlichte werven van de Oude Gracht
onder de kastanjes met kaarsenkronen
vierden we feest in de sterrennacht
om de promotie nogmaals te bekronen

Ik zat met Jopie aan het donkere water
kastanjebloesem dreef voorbij in de tijd
de eerste liefde en haar vergankelijkheid
ik weet hoe het kwam dat we erover spraken

Het kwam van het carillon dat speelde
hetgeen denken deed aan mijn liefde voor X.
al onze hartstochten waren voor niks
het carillon wekt de verloren weelden

Weer kijken naar het feest: sommigen spelevaren
het geblas van riemen klinkt vrolijk op
we gaan de cave binnen onder de kade
en proosten met den doctor-in-den-dop

C.C.S. Crone

Dopman krijgt weer minder

Door de Maliebaan liep een man onder zijn bolhoedje en verbeeldde zich dat de storm en de regen het alleen op hem gemunt hadden. Na een heftige windvlaag hield hij een ogenblik stil, maar daar hij niet wist wat hij bedenken wilde, ging hij verder. Toen kwam het in hem op dat zijn paraplu nu nutteloos in het kantoorgebouw aan de Cornelis Houtmanstraat stond en dat alleen zijn trots de oorzaak daarvan was.

Of mijnheer Dopman even bij de directeur wilde komen, was er die middag gevraagd en omdat er niets anders te willen overbleef, had hij meteen op de deur van de directiekamer aangeklopt. Daarbinnen was de vloer pas gedaan en er hing nog de geur van de boenwas 'Erica-wrijf pasta', stelde hij vast en eer het tot hem doordrong dat zijn salaris opnieuw met vijftien procent was verminderd, kwam dat welluidend merk herhaaldelijk in zijn gedachten. Later, in de vestibule, nadat hij gemerkt had dat het overig personeel al naar huis was, had hij het als een troost gevoeld dat deze keer de loonsverlaging geringer was dan de vorige maal, toen de vijftien procenten naar zijn nog niet gekort salaris berekend waren, en het was bijna met een gevoel van voldoening dat hij de voordeur achter zich dichttrok. Maar buiten stond hij meteen in de regen en om in het bezit van zijn paraplu te komen, zou hij moeten aanbellen aan de deur, die hij juist met zoveel overtuiging achter zich gesloten had.

Toen Dopman op zijn zitkamer kwam, geurde daar de erwtensoep.

‘Wat hebt u, mijnheer?’ vroeg juffrouw Ratering.

Hij probeerde de regen uit zijn linkeroor te schudden.

‘Uw paraplu vergeten?’

Dopman knikte en begon zijn soep te lepelen; nadat de hospita was weggegaan, at hij aan het kluijfe.

Nu werd er beneden piano gespeeld. Dopman keek naar buiten. Het regende nog. Geen mens liep door de Oude Kamp. Ammie van Ridderhofstad 5 kwam met één pootje in de hoogte terug van haar wandeling, rook eens aan het hoekhuis van de Brigittenstraat, maar moest pas nodig bij de lanta-renpaal, waarvan de lamp juist aanging.

Daarna blafte ze hard naar het raam, waarachter Dopman stond. Hij zag dat hij het kluijfe nog steeds in zijn hand hield en schoof het raam op een kiertje om haar te trakteren. Maar Ammie vertrouwde hem niet en nam de vlucht. Dopman zag haar gaan op haar drie pootjes en dacht aan procenten. Toen er op de kamerdeur geklopt werd, merkte hij dat het piano-spel had opgehouden.

Mijnheer had weinig gegeten, vond de hospita en hij moest haar eerlijk zeggen of hij wel van erwtensoep hield. Daarna liet ze hem met rust.

Dopman begon de krant te lezen, maar het nieuws was hem volkomen onverschillig. Verveeld keek hij weer door het raam. De Oude Kamp lag te glimmen in de regen. Bij het licht van de lantaren zag hij de druppels gestadig vallen. Er werd opnieuw geklopt.

Juffrouw Raterings boenwas raakte op. Of mijnheer morgen een busje wrijf-pasta van de zaak wilde meebrengen. Toen ze weg was, begon het pianospel weer.

Als hij zijn ogen dichtdeed, zag hij nog hoe ieder stoepje buiten glansde. Hij stond op om door de kamer heen en weer

te lopen. Tussen twee muziekstukken in riep hij de hospita, maar ze hoorde hem niet. Pas laat in de avond durfde hij naar beneden met de vraag of het vloer- of meubelwrijf pasta moest zijn.

Juffrouw Ratering wilde nog eens precies weten hoeveel korting hij op de boenwas kreeg.

‘Tien procent,’ zei Dopman en verdween naar zijn alkoofje.

Toen hij in bed stapte en de deken dichtklapte, dacht hij aan een auto.

Er was plaats over in het ledikant.

‘Vijftig procent,’ overwoog hij.

Dopman reed vijftig kilometer met zijn wagen en alle meisjes wilden mee.

Om vijf uur in de morgen werd juffrouw Ratering gewekt door een harde bons. Daarna hoorde ze iemand met blote voeten op de eerste verdieping lopen.

‘Wat hebt u, mijnheer?’ riep ze onder aan de trap.

Dopman was door zijn bed heen gezakt. Toen ze in haar ochtendjapon bovenkwam, stond hij op zijn zitkamer versuft naar buiten te kijken. Het regende niet meer.

Ze wilde weten of de planken onder de matras gebroken waren.

Terwijl Dopman in zijn pyjama op de grond ging liggen, moest hij opnieuw aan een auto denken.

De planken waren heel gebleven, maar hij zag dat zijn kamerpot in scherven was.

Hij kleedde zich aan en maakte een morgenwandeling door het Lepelenburg. Op dit vroege uur liep er alleen een politieagent. Later kwam ook Ammie, die aan alle bomen snuffelde, maar naar Dopman tartend blafte. Een ogenblik dacht hij erover dit verdrietig te vinden.

Daarna keek hij op zijn horloge en ging verder tot aan Manenborch.

C.C.S. Crone

Terug in Utrecht

De stad of het dorp waar wij als kind zijn geweest, deelt, wanneer wij volwassen zijn, doorgaans in de genegenheid waarmee wij op de jaren onzer jeugd plegen terug te zien. Toen ik onlangs, toevallig in mijn ouders geboortestad Utrecht vertoevend, een jongetje in de autobus hoorde drenzen: 'Moe-oe, de Dom is helemaal krom, moe', keek ik onwillekeurig eigenlijk een beetje bezorgd naar de grijze toren. Hij stond er gelukkig nog even recht en statig als in de tijd dat de klanken van zijn uurspel ook voor mij de wet van opstaan, misdienen, eten, schoolgaan en slapen melodieus onderstreepten.

Sindsdien is er in de stad aan de voet van het eeuwenoude bouwwerk veel veranderd. Altijd is er groei te bespeuren aan hetgeen de kleine mens in de schaduw der grootse schepping van Jan van der Doem onderneemt en daarbij houdt intussen eeuwen stand wat aan de stad haar sfeer en goed karakter geeft.

De middeleeuwse kluizenares Zuster Bertken zal, wanneer zij door een spiegaatje in de hemelvloer nog eens op het hedendaagse Utrecht neerziet, over het gewriemel in de straten misschien beduusd haar hoofd schudden, zodat de aureool van haar aloude heiligheid er wiebelend van opschittert; de Buurkerk met de plaats van haar kluis, waarin zij zich ter liefde van haar Hemelse Bruidegom liet inmettelen, zal zij evenwel onmiddellijk aan de verstilde stemming van het plein her-